

Valvonnan ajankohtaista

Ylitarkastaja Sari Mehtälä, Valvira

Kajaani 11.4.2018

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Valvonnan ajankohtaista

- Sosiaalihuollon valvonta (organisaatiot, ammattihenkilöt)
- Valvonnan muodot:
  - Ennakollinen valvonta
    - Lupa- ja ilmoitusmenettely
    - Omavalvonnan kehittäminen
    - Valtakunnallinen valvontaohjelma (toimeenpano)
  - Reaktiivinen valvonta (kantelut, viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitukset, omasta aloitteesta valvontaan otetut asiat, muiden viranomaisten pyytämät lausunnot)
  - Ammattihenkilövalvonta
- Valvonta painottuu yhä enemmän ennakoivaan valvontaan

Valvira
sosiaali- ja
lupa- ja valv

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki

- Laki tullut voimaan 1.3.2016
- Lain tarkoitus
  - Edistää **asiakasturvallisuutta**
  - Edistää asiakkaan oikeutta **laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun**
  - Varmistaa ammattihenkilöiden **pätevyys**
  - Edistää ammattihenkilöiden yhteistyötä ja **tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostumista**
  - Järjestää ammattihenkilöiden toiminnan **valvonta**
- Lakia sovelletaan
  - julkista tehtävää hoitavan yhteisön palveluksessa oleviin
  - yksityisen toimijan palveluksessa oleviin
  - Itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin
- Sosiaalihuollon ammattihenkilöihin
- Kriteerinä sosiaalihuollon tehtävissä toimiminen!

Sosiaalihuollon ammattihenkilöt 3 §

- **Laillistetut ammattihenkilöt**

- sosiaalityöntekijä
- sosionomi (kokeiluajan tutkinto, ja opistotasoisista edeltäneistä tutkinnoista sosiaalikasvattaja, sosiaaliohjaaja, kehitysvammaisten ohjaaja, sosiaalialan ohjaaja, diakoni)
- geronomi (edeltävä kokeiluaikainen vanhustyön asiantuntijan tutkinto)

- **Nimikesuojatut ammattihenkilöt**

- lähihoitaja, kodinhoitaja, kehitysvammaistenhoitaja
- Nimikesuojatun ammattihenkilön tehtävissä voi toimia muukin, jolla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito, mutta ei voi käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä.

Sosiaalihuollon ammattihenkilön velvollisuudet

- Sosiaalialalla tehtävän työn perustana ovat perus- ja ihmisoikeudet ja toiminnan lainmukaisuus
- Ammattieettiset velvollisuudet (4§)
  - Ammatillisen toiminnan päämääränä on sosiaalisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen
  - Lakien noudattaminen
    - sosiaalihuollon asiakkaan asema ja oikeudet sekä asiakastietojen käsittely
    - **MUITAKIN LAKEJA ON NOUDATETTAVA!!!**
- Ammattipätevyyden ylläpitäminen ja osaamisen kehittäminen (5§)
  - Työntekijän on ylläpidettävä ja kehitettävä ammattitaitoaan ja työnantajan on luotava sille edellytykset
- Tietojen antaminen valvontaviranomaiselle (6§)

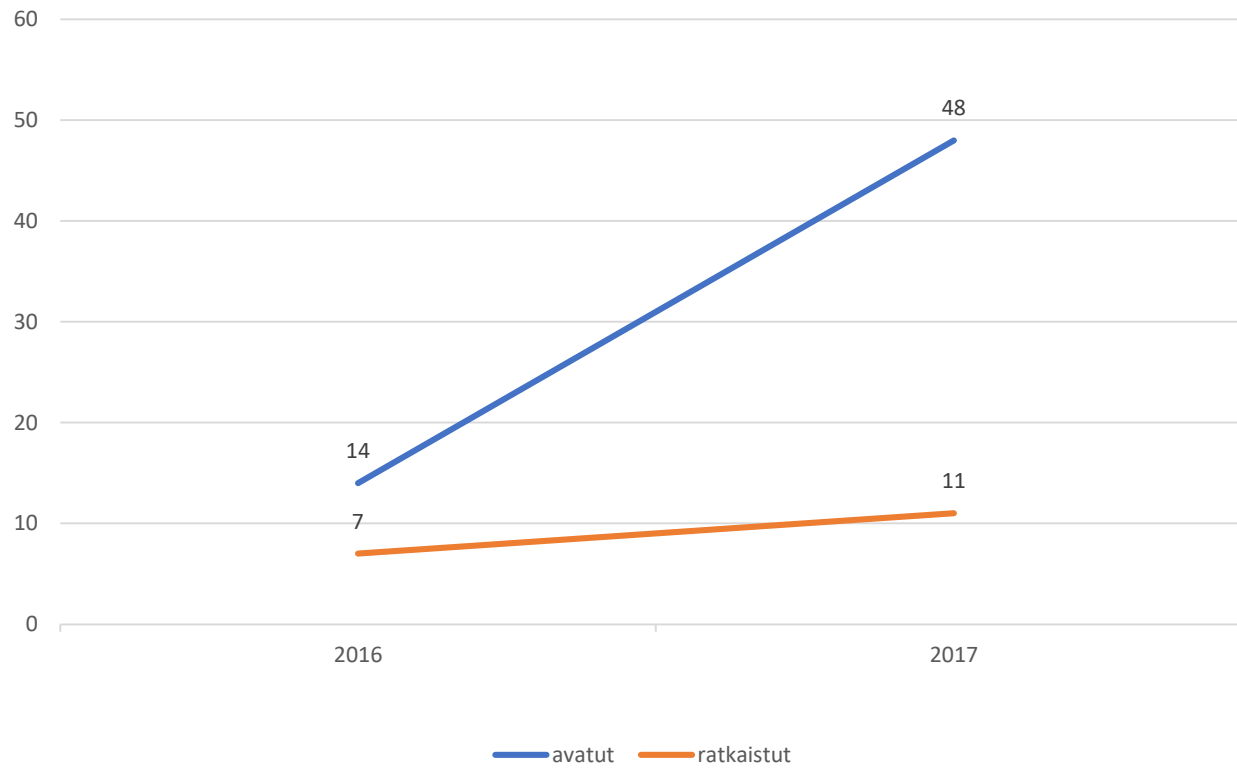
Yleistä valvonnasta

- Lain mukaiset valvontatoimenpiteet tulevat sovellettaviksi silloin, kun laiminlyönti tai muu moitittava menettely tulee arvioitavaksi ammattitoiminnan ja -pätevyyden asianmukaisuuden kannalta
- Virka- ja työsuhteessa olevien sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvonta toteutuu myös työnantajan toimesta virka- ja työoikeudellisten säännösten mukaisesti
- Sosiaalihuollon ammattihenkilölain tultua voimaan valvonta kohdistuu samanaikaisesti sekä sosiaalihuollon organisaatioihin että ammattihenkilöiden toimintaan
  - Valvonnalla voidaan arvioida kattavammin sosiaalihuollon palvelutoiminnassa ja ammattitoiminnassa havaittuja epäkohtia ja niiden korjaamiseen liittyviä toimenpiteitä

Työnantajan valvontavastuu

- Työnantajalla on aina ensisijainen vastuu seurata, johtaa ja valvoa vastuullaan olevaa toimintaa ja sitä, miten hänen työntekijänsä työskentelevät ja suoriutuvat tehtävistään
- Tavallisesti ongelmat voidaan hoitaa työpaikalla, eikä valvontaviranomaisia tarvita
  - Suunnitelmallinen **omavalvonta**
- Työnantajalla on oikeus ilmoittaa työntekijästään (Valviralaki 6.2 §)
  - Työntekijä vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden eikä työnantaja pysty omilla keinoillaan varmistamaan pidemmän ajan asiakas- ja potilasturvallisuutta
- Valvontaviranomaiselle ilmoittaminen ei poista työnantajan työnjohdollisia ja valvonnallisia velvollisuuksia
- Työnantajan on huolehdittava siitä, että tilapäisesti laillistetun ammattihenkilön ammatissa toimiva henkilö täyttää laissa säädetyt edellytykset toimia kyseisissä tehtävissä
- Sosiaalihuoltolain 48§ mukainen sosiaalihuollon ammattihenkilön velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista!!!

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvonta 2016-2017

Ammattiryhmittäin valvonnassa

- Suurin ammattiryhmä sosiaalihuollon ammattihenkilövalvonnassa ovat lähihoitajat
- Syyt
  - Päihde ja mielenterveysongelmat
  - Lääkevarkaudet, päihtyneenä työskenteleminen
  - Epäilty pahoinpitelystä, kaltoinkohtelu, lyöminen, töniminen, kovakouraisuus, kivuntuottaminen hoitotoimenpiteissä, heitteillejätö, pahoinpitely
  - Seksuaalirikokset

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Sosiaalityöntekijät & sosionomit

- 10 sosiaalityöntekijää koskevaa ilmoitusta
- Vireille tulon syyt
  - Laiminlyönnit asiakasprosessissa, vaarantaneet asiakasturvallisuutta
  - Palvelun laatu
  - Kohtelu
  - Epäily puutteista ammattitoiminnassa; osaamisen puutteet mm dokumentointi, muu virheellinen toiminta
- 4 sosionomia koskevaa ilmoitusta
- Vireille tulon syyt
  - Terveydelliset syyt
  - Epäily puutteista ammattitoiminnassa; osaamisen puutteet mm dokumentointi, muu virheellinen toiminta
  - Päihtyneenä työskentely
  - Seksuaalinen hyväksikäyttö

Seuraamukset 20.1 §

Jos ammattihenkilö:

1. Laiminlyö 4–6 §:ssä säädetyn velvollisuuden
  - ammattia koskevan lainsäädännön noudattaminen
  - ammattipätevyyden ylläpitäminen ja osaamisen kehittäminen
  - tietojen antaminen valvontaviranomaiselle
2. Suorittaa tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä selvästi riittämättöminä
3. Toimii ammattitoiminnassaan muuten olennaisesti virheellisesti

Seuraamukset 20.2. §

1. Valvira voi antaa tarkempia määräyksiä ammattitoimintaa varten
2. rajoittaa tai poistaa laillistetun ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden määräajaksi tai toistaiseksi
3. kieltää käyttämästä nimikesuojattua ammattinimikettä määräajaksi tai toistaiseksi.

- Kohtien 2 ja 3 mukaisia seuraamuksia voidaan määrätä vain, mikäli virheellinen toiminta tai tehtävien laiminlyönti on luonteeltaan vakavaa.

- Kirjallinen varoitus (25§)

- **Valvira voi asiakasturvallisuuden vaatiessa**

- **rajoittaa tai kieltää väliaikaisesti** laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia
- **kieltää väliaikaisesti** nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä ammattinimikettä

Ammattitaidot ja -tiedot

- Ammattitaidon selvittäminen (19.2 §)
- Jos on perusteltua aihetta epäillä, että ammattihenkilön
  - ammatinharjoittamistaidoissa tai
  - ammattitiedoissa**on puutteita**
- Valvira voi velvoittaa ammattitaitojen tai –tietojen tutkimiseksi:
  - työkokeiluun
  - työnäytteeseen
  - kuulusteluun

Väliaikaiset turvaamistoimenpiteet (23 §)

- Koskevat 19 – 22 §:ssä säädettyjä asioita
  - ammattitoiminnan asianmukaisuus
  - virheellinen menettely
  - kykenemättömyys toimia ammatissa
  - ammattitoiminnassa tehty rikos
- Valvira voi asiakasturvallisuuden vaatiessa
  - **rajoittaa tai kieltää väliaikaisesti** laillistettua ammattihenkilöä harjoittamasta ammattia
  - **kieltää väliaikaisesti** nimikesuojattua ammattihenkilöä käyttämästä ammattinimikettä

Kiitos